

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

PSIHOLOGIJA
Izpitsna pola 2

- A) Naloge izbirnega tipa
B) Strukturirani eseji

Sreda, 29. avgust 2018 / 120 minut (20 + 100)

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik HB ali B, radirko in šilček.

Kandidat dobi dva konceptna lista, list za odgovore in dva ocenjevalna obrazca.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Rešitev nalog v izpitni poli ni dovoljeno zapisovati z navadnim svinčnikom.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani, na list za odgovore in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitsna pola je sestavljena iz dveh delov, dela A in dela B. Časa za reševanje je 120 minut. Priporočamo vam, da za reševanje dela A porabite 20 minut, za reševanje dela B pa 100 minut.

Izpitsna pola vsebuje 14 nalog izbirnega tipa v delu A in 4 esejske naloge, od katerih izberite in rešite 2, v delu B. V delu A je vsak pravilen odgovor vreden 1 točko, v delu B pa vsaka esejska naloga 15 točk. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 44, od tega 14 v delu A in 30 v delu B.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri nalogi v delu B naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi dve nalogi, ki ste ju reševali.

1.	2.	3.	4.

Rešitve pišite v izpitno polo z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom.

V delu A naloge rešite tako, da obkrožite črko pred pravilnim odgovorom. Sproti izpolnite še list za odgovore. Vsaka naloga ima samo en pravilen odgovor. Naloge, pri katerih bo izbranih več odgovorov, in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

V delu B nalogi pišite v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutka esejev, ki ju lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevata.

Zaupajte vase in svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne.

M 1 8 2 5 4 1 2 2 0 2

M 1 8 2 5 4 1 2 2 0 3

A) NALOGE IZBIRNEGA TIPA

1. Kaj **ni** značilnost ranžirne vrste?
  - A Rezultati so lahko razvrščeni od največjega do najmanjšega.
  - B Rezultati so razvrščeni v razrede, ki so jim pripisane frekvence.
  - C Razberemo lahko, kje približno je srednja vrednost.
  - D Razberemo lahko, kateri rezultat se največkrat pojavlja.
2. Katero čustvo izražamo tako, da so obrvi dvignjene, usta in oči odprte, ter kako ga opredelimo glede na aktivnostni vidik?
  - A Strah – vzbujajoče.
  - B Jeza – pomirjujoče.
  - C Strah – pomirjujoče.
  - D Bes – vzbujajoče.
3. Kako lahko uporabimo zunanje dejavnike pozornosti za učinkovitejše učenje?
  - A Tako, da se bolj motiviramo in jemo oreščke.
  - B Da se učimo, ko smo zadovoljni in ko smo dobro naspani.
  - C Da uporabljamo miselne vzorce in vse učne stile.
  - D Da ključne pojme pišemo z velikimi črkami, uporabljamo barve.
4. Katere faze razvoja mišljenja je poimenoval Piaget in kaj ga je zanimalo v nasprotju z drugimi avtorji?
  - A Senzomotorično, oralno, stopnjo konkretnih operacij. Zanimale so ga pravilne rešitve otrok.
  - B Senzomotorično, stopnjo konkretnih operacij, stopnjo formalnih operacij. Zanimale so ga pravilne rešitve otrok.
  - C Senzomotorično, predoperativno, stopnjo konkretnih operacij, stopnjo formalnih operacij. Zanimale so ga napake v mišljenju otrok.
  - D Senzomotorično, predoperativno, stopnjo konkretnih operacij. Zanimale so ga napake v mišljenju otrok.
5. Za katero strategijo reševanja problemov je značilno izbiranje korakov, ki zmanjšujejo razliko med trenutnim stanjem in ciljem?
  - A Poskusi in napake.
  - B Konstruktivno spoprijemanje s problemi.
  - C Vpogled.
  - D Postopna analiza.
6. V katerem obdobju se začne pojavljati altruistično vedenje in predoperativno mišljenje?
  - A Pozno otroštvo (6–12 let).
  - B Mladostništvo (12–18 let).
  - C Srednje otroštvo (2–6 let).
  - D Zgodnje otroštvo (0–2 let).

7. Klara je raje, kot da bi šla k pouku, postopala po mestu, se veliko zabavala s prijatelji ali pa poležavala doma na kavču.

Klarino vedenje lahko označimo kot

- A asocialno.
  - B antisocialno.
  - C egoizem.
  - D agresivno.
8. V primeru, da se načrtno in trdo učimo, da bi zbrali dovolj točk za uvrstitev na želeno fakulteto, govorimo o
- A zavestnih motivih in notranji motivaciji.
  - B zavestnih motivih in zunanji motivaciji.
  - C nezavednih motivih in notranji motivaciji.
  - D nezavednih motivih in zunanji motivaciji.
9. Katera trditev **ne** ustreza dimenzionalnemu pojmovanju osebnosti?
- A Določena lastnost je prikazana kot nepretrgana dimenzija ali kontinuum, ki se razteza med dvema skrajnostma.
  - B Različne ljudi lahko med seboj primerjamo.
  - C Določenega človeka ne moremo uvrstiti v dva tipa hkrati.
  - D Osebi lahko določimo poleg lastnosti še stopnjo zastopanosti.
10. »Ne zdi se mi sprejemljivo, da se pari kar javno objemajo in poljubljajo po vogalih in kotih šolskih hodnikov,« se pritožuje Petra sošolki Maji, hkrati pa si predstavlja, kako se med odmorom v razredu strastno poljublja in objema s svojim fantom.
Kateri obrambni mehanizem je razviden iz Petrine izjave?

- A Racionalizacija.
- B Kompenzacija.
- C Zanikanje.
- D Projekcija.

11. V testu inteligentnosti se ena izmed nalog glasi: »Napišite besedo, ki ima nasproten pomen od besede *malomaren*.«

Kateri faktor intelligentnosti po Thurstonu bi lahko merili s to nalogo?

- A Faktor besednosti (tekoča raba besed).
- B Besedni faktor (besedno razumevanje).
- C Zaznavni (perceptivni) faktor.
- D Faktor sklepanja (rezoniranja).

M 1 8 2 5 4 1 2 2 0 5

12. Janez je izvedel, da so Staneta pred leti zalotili pri kraji v trgovini, zato sedaj Staneta ocenjuje kot slabega človeka.
Katera napaka socialnega zaznavanja je razpoznavna pri Janezu?
- A Napaka simpatije.
  - B Napaka prvega vtisa.
  - C Napaka halo učinka.
  - D Napaka antipatije.
13. Prijateljici se pogovarjata o tem, kakšne odnose imajo doma. Lana pravi, da se o vsem pogovorijo in da tudi sama predlaga rešitve problemov. Nastja se v vsem podredi, niti na pamet ji ne pade, da bi se s starši o čem pogajala. Kateri vzgojni stili so prisotni v družinah deklet?
- A Pri Lani avtoritativni, pri Nastji permisivni.
  - B Pri Lani permisivni, pri Nastji avtoritativni.
  - C Pri Lani brezbrižni, pri Nastji avtoritarni.
  - D Pri Lani avtoritativni, pri Nastji avtoritarni.
14. »V naselju ni dobro voziti nad omejitvijo hitrosti, da te ne ustavi policist in ti zaračuna kazen,« pravi oče svojemu sinu, vozniku, ko se peljeta proti naselju.
Na kateri ravni moralnega presojanja po Kohlbergu je očetova izjava?
- A Na predkonvencionalni ravni.
  - B Na konvencionalni ravni.
  - C Na postkonvencionalni ravni.
  - D Na ravni univerzalnega etičnega načela.

B) STRUKTURIRANI ESEJI

1. naloga

V psihologiji poznamo štiri temeljne cilje znanstvenega proučevanja. Navedite jih ter vsak cilj opišite. Na primeru jasno ponazorite, kako se kaže uresničevanje posameznih ciljev pri delu psihologa, ki pomaga učencu pri obvladovanju učnih težav. Presodite, katere teoretične in praktične panoge psihologije obravnavajo problematiko učnih težav, in pojasnite, kako (skupaj tri presoje s pojasnitvami).

V sivo polje ne pište.

M 1 8 2 5 4 1 2 2 0 7

7/16

2. naloga

V življenju pogosto doživljamo duševne obremenitve, ob katerih posamezniki različno (ustrezno ali neustrezno) ukrepamo. Opišite vzrok za nastanek frustracije, vzrok za nastanek (notranjega) konflikta in vzrok za nastanek stresa. Ponazorite dva primera doživljanja frustracij in dva primera doživljanja (notranjih) konfliktov v okoliščinah šolskega življenja mladostnika. Presodite, kateri dejavniki (skupaj tri presoje) vplivajo na uspešno obvladovanje duševnih obremenitev in pojasnite (skupaj tri pojasnitve), kakšne so lahko posledice neustreznega oz. neuspešnega spoprijemanja z duševnimi obremenitvami.

V sivo polje ne pište.

M 1 8 2 5 4 1 2 2 0 9

9/16

3. naloga

Mišljenje v najširšem pomenu obsega različne spoznavne procese. Opredelite mišljenje v ožjem pomenu in naštejte štiri vrste mišljenja. Opišite tri vrste mišljenja in vsako vrsto ponazorite s primerom tako, kot bi jih lahko uporabljal dijak pri pisanku eseja pri slovenščini. Presodite in utemeljite vpliv zaznavanja (pozornosti) in znanja na učinkovitost mišljenja (skupaj tri presoje z utemeljitvami).

V sivo polje ne pište.

M 1 8 2 5 4 1 2 2 1 1

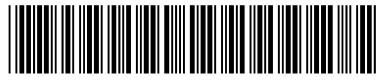
11/16

4. naloga

Glavni predstavnik humanistične smeri psihologije A. Maslow je v svoji teoriji hierarhije potreb razvrstil potrebe glede na moč in njihovo pomembnost. Navedite dve osnovni (nižji) potrebi in dve višji potrebi ter opišite dve značilnosti hierarhije potreb. Ponazorite in pojasnite, kako lahko dijak, ki dela kot prostovoljec, zadovolji dve različni potrebi (iz hierarhije potreb), ter navedite primer za eno (tretjo) potrebo, ki je ne more zadovoljiti. Potrebe tudi pojmenujte. Pojasnite, zakaj vsi ljudje ne dosežejo samoaktualizacije (štiri presoje s pojasnitvami).

V sivo polje ne pište.

M 1 8 2 5 4 1 2 2 1 3

13/16

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran